

Kommunstyrelsen

Införande av upphandling av hem för vård och boende enligt lagen om valfrihet (LOV)

Förslag till beslut

Förslag till Kommunfullmäktige

1. Godkänna socialnämndens förslag till beslutsunderlag för att upphandla hem för vård och boende för barn/ungdom/familj samt vuxna, enligt lagen om valfrihetssystem (LOV).
2. Socialnämnden ansvarar för finansiering, löpande hantering, uppföljning och utveckling av valfrihetssystemet inom sitt verksamhetsområde.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2016 att ge socialnämnden i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag för att upphandla hem för vård och boende för barn/ungdom/familj samt vuxna, enligt lagen om valfrihetssystem. Socialnämndens bedömning är att ett införande valfrihetssystem enligt LOV för nämndens verksamhetsområde skulle vara till stort gagn för både den enskilde, förvaltningen och för kommunen. Förslaget är att förfrågningsunderlaget och ersättningsmodellen antas och socialnämnden får ansvar för löpande hantering, uppföljning och utveckling inom sitt verksamhetsområde.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2016 att ge socialnämnden i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag för att upphandla hem för vård och boende för barn/ungdom/familj samt vuxna, enligt lagen om valfrihetssystem, LOV (KSKF/2016:16). Beslutsunderlaget skulle innehålla en marknadsundersökning, ett förfrågningsunderlag med krav och en ersättningsmodell. Kommunstyrelsen beslutade att finansiera socialnämndens utredning.

Underlaget har tagits fram av socialförvaltningen och översändes för beslut i fullmäktige på socialnämndens sammanträde den 20 april (§ 35).

Det har genomförts en utredning om juridiska förutsättningar att införa valfrihetssystem för upphandling av hem för vård och boende (HVB-hem) som

föregick kommunfullmäktiges uppdrag till socialnämnden. Utredningen konstaterade att det inte fanns några rättsliga hinder för att upphandla HVB-hem inom ramen för LOV men att ett införande kräver ett beslut i kommunfullmäktige. Utredningen lyfte även att det krävs en organisation med resurser att hantera en löpande godkännande- och uppföljningsprocess som blir följd av att inrätta LOV. Ett rimligt antagande enligt utredningen var att införandet av LOV inte kan förväntas medföra effektiviseringar på kort sikt men att det finns potential på längre sikt med ökad kvalitet mot brukare.

Införandet av LOV bedöms inte krocka med befintliga ramavtal som Vårdförbundet Sörmland har med ramavtalsleverantörer av HVB hem.

Lagen om valfrihet (LOV) 2008:962

LOV reglerar vad som ska gälla för de kommuner och landsting som vill konkurranspröva kommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd, vård- och omsorgstjänster till brukaren. Att tillhandahålla tjänster via valfrihetssystem är ett mer flexibelt alternativ till upphandling genom lag om offentlig upphandling (LOU). Med ett valfrihetssystem kan kommunen löpande kontrahera och kvalificera utförare som brukare sedan kan välja. Vid en upphandling enligt LOU är det endast de utförare som kontraherats under anbudsstiden som kan bli aktuella som utförare. Kontraktstiden är vanligtvis fyra år och nytillkomna eller andra HVB-hem som inte kvalificerat sig under anbudsstiden är därför utestängda från möjligheten att vara utförare.

Införandet av ett valfrihetssystem sker i faser:

- Förberedande: Ett förfrågningsunderlag och ersättningsmodell tas i fullmäktige och en funktion inrättats för löpande hantering av inkomna anbud, kontraktsskrivning och uppföljning.
- Godkännande: Hantering och bedömning av ansökshandlingar mot förfrågningsunderlaget.
- Uppföljning: Verktyg och systematik i uppföljningen måste finnas på förhand.

Det förutsätter även en fungerande kommunikation då information om varje antagen ny leverantör ska kommuniceras ut i organisationen och till brukare.

Socialnämndens synpunkter

Socialnämndens bedömning är att ett införande valfrihetssystem enligt LOV för nämndens verksamhetsområde skulle vara till stort gagn för både den enskilde, förvaltningen och för kommunen.

Syftet utifrån nämndens verksamhetsområde skulle vara:

- Ökad delaktighet och inflytande för den enskilde i valet av utförare.
- Fokus på den enskildes behov.
- Att valfriheten kan leda till en ökad mångfald av utförare.
- Att kunna minska andelen placeringar som sker utanför ramavtal.
- Möjlighet att teckna kontrakt kontinuerligt under avtalsperioden - mer flexibel

avtalshantering.

- Ökad kostnadskontroll för kommunen.
- Effektivare och mindre tidskrävande upphandlingsprocess - mindre administration samt större möjligheter för utförare att komplettera och rätta sin ansökan.
- Längre avtalstid, vilket ger ökad kontinuitet.

Ett obegränsat antal utförare ska kunna godkännas som utförare, efter prövning mot de krav som kommunen har fastställt i ett förfrågningsunderlag, löpande under den tid valfrihetssystemet är inrättat. Ersättningsnivåerna till utförarna beslutas av kommunen och ska vara lika för alla utförare i systemet.

Den enskilde får välja utförare och det är fokus på den enskildes behov. Kommunen är skyldig att informera om de utförare som den enskilde kan välja på. För de personer som inte väljer ska det finnas ett ickevalsalternativ.

Kommunledningskontorets bedömning

Enligt den utredning om juridiska förutsättningar som föranledde kommunfullmäktiges uppdrag till socialförvaltningen framstod inte införandet av LOV som en förändring med effektiviseringsvinster på kort sikt men på lång sikt samt att det bidrar till ökad kvalitet. För att valfrihetssystemet ska bidra till en ökad kvalitet behöver ansvaret för finansiering och genomförande vara tydligt. Beslutsunderlaget har inte varit tydligt kring ansvar för genomförandet av valfrihetssystem. Därför bör socialnämndens helhetsansvar för införandet inom det egna verksamhetsområdet framgå om fullmäktige väljer att godkänna regelverket och införa LOV.

Kommunledningskontoret bedömer i dialog med socialförvaltningen att införandet av LOV medför en möjlig effektivisering på 3-5 miljoner kronor under 2018.

Då det blir upp till den enskilda eller vårdnadshavaren att välja utförare har valfrihetssystem potential att insatsen i högre utsträckning utgår från den enskilda eller barnets behov, vilket gör att barnrättsperspektivet indirekt finns med i regelverket för LOV. Det är viktigt att verktyg för barnkonsekvensanalyser används systematiskt när valfrihetssystemet utvecklas kontinuerligt på socialförvaltningen.

Finansiering

Kostnader för införandet av LOV för HVB finansieras inom socialnämndens ram.

Pär Eriksson
kommundirektör

Marita Skog
utvecklingsdirektör

Beslutet skickas till:
Socialnämnden